

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07984

SHELOMOH'S RING

Yehoash

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

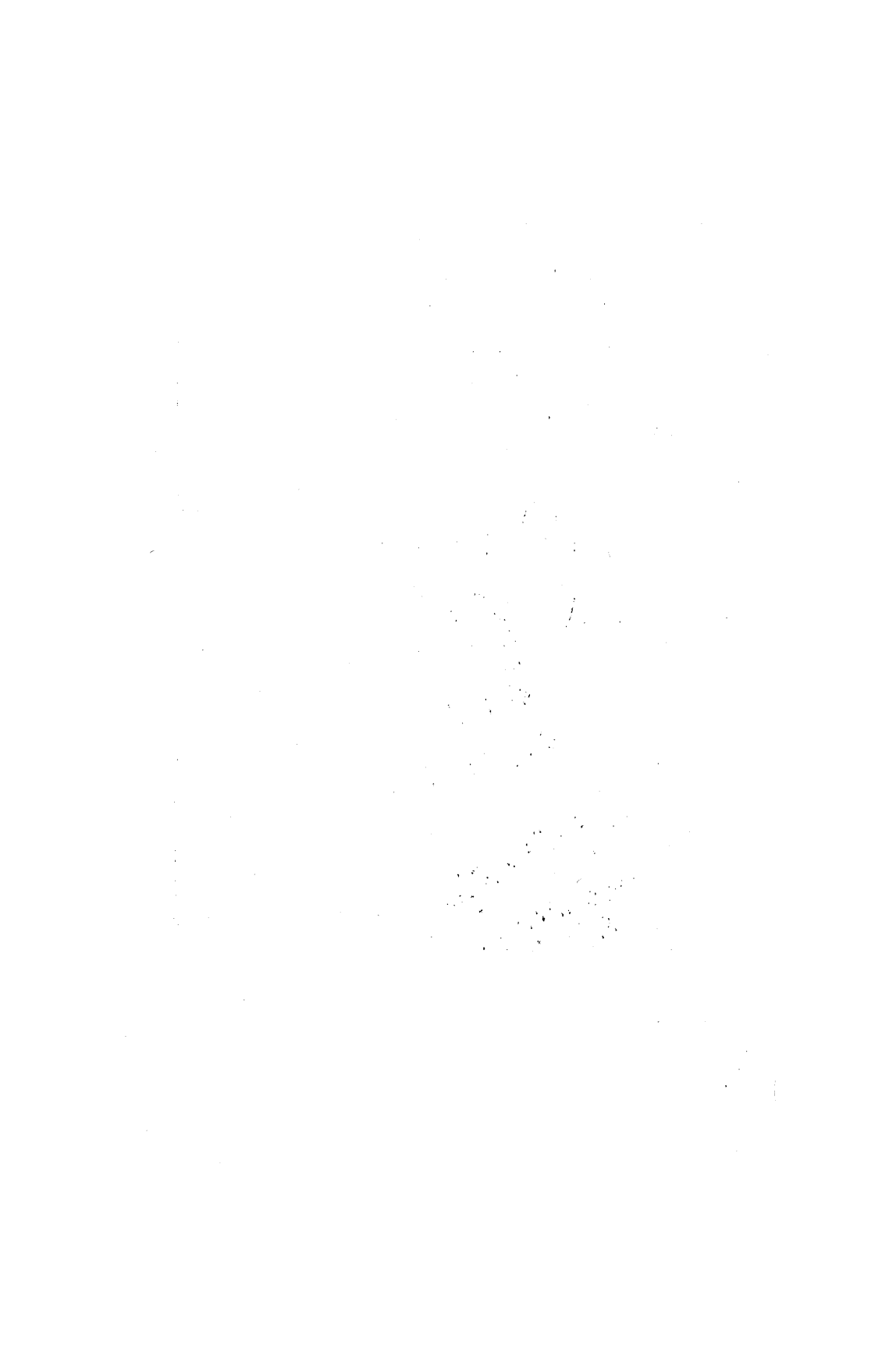
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שלמה'ס דינן
הואש

ארויסגעגעבען פון
. א. כהן
קליוולאנד, א.
1916

Copyright, 1916
S. BLOOMGARDEN

זייט זיכען

* * *

זייט עלף

אויפ'ן שטורעם

זייט איין און צוואנציג

בלומענפאלצן

זייט פינף און דרייסיג

רזשארטרא

זייט איין און פופציג

אשכנזי

* * *

אהן א שיעור געשמאלמען,
אהן א צאהל גלגולים,
נעהמט עם אן און ביים זיך —
ווי א שנור א שווארצע,
ווי א שלאנג א בייזע,
קריכט עם דורך די ציימען —
ווי א שמילער יאמער,
וויינט עם דורך די דורות: —

ניט דערזופט דעם בעכער,
ניט דערגרייכט דעם בארג-שפיץ.
ניט דערבויט דעם טהורעם,
ניט דערטרוימט דעם חלום...

אויפ'ן טהורעם

פון זיין עלפענביין געלעגער,
הויבט זיך אויף ביי נאכט דער קיניג,
אָהן בעגליימער, אָהן אַ הימער,
נעהט ער צו דער אַלמער מויער,
קלעמערט ער צום העכסטען מהורעם...
איז אַ פענסמער דאַרט פאַראַנען,
קען מען זעהן פון איהם דעם גראַען,
מוימען שיין פון ים המלח —
זעצט זיך דאַרט אַוועג דער מלך...

לעגט דער שימער פון לבנה
ווייסע קרענץ אויף זיינע שליפּען.

גליהען פייכט די גרויסע אויגען,
רייכט ער לייכט דעם שם המפורש
פון דעם זיגעל אויף זיין פינגער,
זאגט ער שטיל געהיימע ווערטער,
כליצט דער רינג מיט גרינע שטראהלען...
גיס א ציטער אין דער לופטען,
ווערט א דרעהען און א ווירבלען,
ווערט א פייפען און א הודזשען,
קומט דער אשמדאי צו פליהען,
קומען כאפענדיג פון אימפעט,
שדים אהן א צאהל צו-לויפען,
פון די ארבע פנות עולם...

ווער פון אייז בערג און פון שנעען.
אויף דעם ווייטען ים־הקרח —
ווער פון הייהלען אין די פעלזען.
אויף די וויסמע הרי־חשך —
ווער פון זודיגע געזעמדען.
אין סאהארא'ס וויסמעניסען —
ווער פון קאכיגען סמבסיון.
ווער פון וועלדער און פון זומפען.
ווער פון ים־אוקינוס' גרונטען...

שטעלען זיי זיך אויס אין רייהען.
בוקען זיי זיך פאר'ן קיניג:
האר פון זיגעל, וואס בעפעהלסמו ?

האר פון רינג, וואָס איז דיין ווילען ?

זאָגט צו זיי דער קיניג שלמה :
בוים מיר אויף אַ וואונדער בנין,
וואָס זאל קוויקען מיינע אויגען,
שטעלט מיר אויף אַ כּשוף-פּאַלאַץ,
וואו מיין סהראַן אַווענצושמעלען...
קומט דער קיהלער הויך פון מאַרגען,
לעשט ער אויס דעם לעצטען שמערען —
זאל דער בנין זיין געענדיגט...

אויסגערעדט — און שוין אין שיימען
ליענען דעם לבנון'ס ריעזען.

פון מצרים וויסע שמיינער,
פון לאַנד אופיר גאַלד אין גרודעם,
און בורשטין פון וויסע ימים —
אַלצדינג אַנגעגרייט צום בויען...

גים אַ וואונק דער קיניג שלמה,
גים דער אשמדאי אַ צייכען,
הויבען זיך מיליאָנען ארעמס,
האקען האַלץ און זעגען ברעטער,
צינדען פייערס, מאכען פֿורעמס,
גיסען גאַלד פון הייסע פֿאנען,
לעגען שמיינער, שמעלען זיילען,
בויען ווענד און שפּריימען דעכער...

זיצט און לאכט דער קיניג שלמה,
זעהט ער הענד זיך פלייסןג ריהרען,
הערט ער פלאמען פרעהליך שיפען,
הערט ער האמערס לוסטיג קלאפען,
שמייגט דער בנין העכער, העכער,
ווערט זיין הארץ אלץ שמאלצער. שמאלצער...

זיצט און לאכט דער קיניג שלמה,
פון זיין הויכען טהורעם פענסטער,
שמעהט און טראכט דער שדיים קיניג
קוקענדיג ארויף צום פענסטער : —
פריהער שפעטער שמאלצער שלמה,
וועט דיין רינג מיין פינגער ציערען.

וועל איך אויף דיין סהראָן רענירען.
וועל איך אין דיין פאלאץ וואוינען.
וועל איך קוסען זאם די לייבער
פון די שעהגע ווייבער דיינע...
וועסמו שרייען: „איך בין שלמה“.
וועם דיר קיינער דאָך ניט גלויבען...

דער פרומענפאלאק

אָהן אַ גרונט דער כּוּם פּון ליעכע —
טרינקט פּון איהם דער יונגער שלמה,
טרינקט און קען זיין דורשמ נישט לעשען...
אָהן אַ צאהל די רונדע היפטען,
ווייסע בריסט און שוואַרצע אויגען,
און דער קיניג לעכצט נאָך אלע...

איז פּאראן אַין אלטער גארמען,
רונד ארום פּארצאמט מיט פּאלמען,
דריקען זיך די צווייגען דאָרמען,
איינער תּאוה'דיג צום צוויימען...
שדכנ'ט זיך דער הייסער ריח,
פּון צופלאמטע רויזענקעפלעך.

צו דעם דופט פון ליליען-הערצער...
גליהט אין שאמען די נאסמורציע.
רייצען צונמער-רויטע מאהנען,
בייסט די ביען פערליעכט די מולפען.
רוישען שכור די פאנמאנען,
שווימען שוואנען אום בעטרונקען
אין א מאגן פון זונענשטראהלען...

שמעהט א גרויסער שלאם אין מיטען.
בליהען דארטען טויזענד בלומען.
אויסגעזוכט פון אלע לענדער,
גליהען דארטען טויזענד ווייבער.
קיניג שלמה'ס הארץ צו פרעהען...

אויגען — פרישע קארן בלומען,
לייבער מילך און צעפ פון זונליכט...
ברוינע רונד-געטאקטע גליעדער,
קופער-פעסס און קופער-פארביג...
ווייכע, שלאנקע טיגער-לייבער,
ארעמס — לאנגע ווייסע שלאנגען...
יונגע אביסיניער נימפען,
זודיג בלוט און קרויזע לאקען...
שווארצע, מהוי-בעהויכמע טרויבען,
הינטער לאנגע זיידען-ברעמען...
פעדער-לייכמע מכשפות,
לאכענדיג דורך מאנדעל-אויגען —

אלע פארבען, אלע חן'ען,
הארען אויפ'ן יונגען קיניג...
רופט מען אן דעם שלאס אין גארטען
„קיניג שלמה'ס בלומען-פאלאץ“...

קיינער קען אהין ניט קומען,
טהיר און שויער צוגעריגעלט,
אלע שליסלען האט אמינא,
קיניג שלמה'ס אס די אלטע —
בלויז אמינא'ן טרויט דער קיניג...

פון בעגינען ביז אין אבענד,
אויס זיי טהראן פון זיבען טרעפען.

זיצט דער גרויסער הערשער שלמה...
רעכטס פון איהם אויף גינגאלד-שמוהלען,
זיצען מויוענד גראַע זקנים,
לינקס פון איהם אויף זילבער-שמוהלען.
זיצען מויוענד קלוגע גייסמער...
קומען מענשען, קומען חיות,
קומען פויגלען פון מרחקים,
קלאַגט זיך יעדער אויף זיין לשון,
הערט ער צו מיט שאַרפען שכל,
משפט ער מיט שמרענגער חכמה...

איז דער מידער טאָג געענדיגט,
איז די רוימע זון פארגאנגען.

פון זיין טהראן פון זיבען טרעפען,
שטייגט אראפ דער יונגער הערשער,
געהט ער אין די אבענד שאמענס,
דורך געדיכט-בעצווויגמע שטעגען,
קומט ער צו א קליינעם טויער,
קלאפט ער א יין מאל און קלאפט צוויי מאל,
קומט אמינא מיט די שליסלען,
עפענט זי דעם קליינעם טויער,
געהט אריין דער יונגער שלמה,
אין דעם בלומענפאלאץ זיינעם...
וויל ער ניט דעם שם המפורש,
אויף זיין זיגעל-רינג פארשוועקען,
טהומט ער אויס און גיט אמינא'ן...

בלייבט אמינא אפצוהימען
טריי דעם רינג און טריי דעם טויער...

טראגט זיך דורך דעם שטילען גארמען,
קיניג שלמה'ס פולע שטימע —
אין א פלעכט פון הארפען-קלאנגען,
הערט זיך שלמה'ס לוסטיג זינגען:

„איך האב צו מיין גארמען גענידערט,
די פארטיגע בלומען צו פליקען,
איך בין צו מיין וויינשטאק געקומען,
די זאפטיגע טרויבען צו דריקען...“

„כ'וועל באלזאם און מירע מיר קלייבען,
און שמעקען לבנון גערוכען.
כ'וועל טרינקען פון מילכען און וויינען,
און גאלדענעם האניג פערזוכען...“

ווערט דעם קיניג'ס קול אנטשוויגען,
קלינגט א רינג פון פרויענשטימען,
גיט ער גלוטיג זיך פאנאדער: —

„איך הער ווי עס קלאפט מיין געליעבטער,
זיין שטימע פאלט זיס אויף מיין אויער:
מיין קאפ איז אין נאכט-טהוי געבאָדען,
קים עפען, מיין טויב, מיר דעם טויער...“

„אריין איז צו מיר, מיין געליעבטער
פאר'שכור'ט פון ווילדע געלוסטען.
צווי ווי א בינמעל נארציסען.
געשלוסערס מיר צווישען די ברוסטען...“

„קומט קוויקט מיך מיט שטארקע געטראנקען.
און מינסערט מיך אויף מיט געזאנגען.
איך בין אויף דער ברוסט פון געליעבטען.
פון ליעבע און וועהמאג פארגאנגען...“

געחטט א סוף די נאכט פון הענוג,
הויבען אן ארויסצוקריכען
קעגן פון פאלמען אין דער נראקייט.

פיפסט א'ן אפגעהאקמער משיריק.
פון א נעסט אין די ציפרעסען —
קומט ארויס דער יונגער הערשער...
שמעהט אמינא ביי דעם טויער,
גוט זיא אפ דעם וואונדער-רינג איהם...

זוכט דער אשמדאי תחבולות,
שלמה'ס יאך פון זיך צו ווארפען,
שלמה'ס רינג פון איהם צו גנב'ען,
פארשט און שפיאנט דער שדים קיניג,
האט נקמה הונדערט אויגען,
איו ער גיך דעם סוד דערגאנגען,
פון דעם טויער'ל אין פאלאץ.

פון דעם מלך'ס שמילען קלאפען,
פון אמאנא מיט די שלימלען,
הימענדיג דעם רינג ביים מויער ---
אבער שטארק דער שם המפורש,
שטארק די מאכט פון קיניג שלמה...

דזשעסעס

זיינען אלע שדים שקלאפען
סאג ווי נאכט פאר קיניג שלמה,
זיינען אלע ווינדמען שפיאנען —
פריה און שפעט פאר איהם שטאפעטען..

קומט צמאל דער ווינד פון מזרח,
שושקעט ער אין שלמה'ס אויער :
כ'קום פון ים און פון יבשה,
כ'קום פון עקען וועלט צו-וועדען,
כ'בין געוועזען אויף א'ן אינזעל,
הינטער זיבען בלאע ימים,
שימערט ער פון לוימער גרינקיים.

שמעהט ער צווישען הויכע פעלזען.
קאכען מיפע קעמעל-גריבער.
רונד ארום די הויכע פעלזען...
קען קיין אנקער דארט ניט האלפען.
קען קיין שיף אהין ניט גרייכען.
קיניגט דארט א יונגע מלכה,
אויף א מהראן פון פערל-מוסער.
איז צו איהר ניטא קיין גלייכען...
דעקט זי אויף א ווינקעל שלייער.
ווערט די העלע זון פערדונקעלעם.
וואנדערט זי ארום אין גארמען.
זינגען זיסער אלע פויגלען,
פאלען פון די בוימער קוויטען

איהרע פיס צו קענען קומען...
ווערען הייזעריג די אינדען
שרייענדיג ארום דעם אינזעל :
שעהנע קיניגין דזשאראדא.
פערל פון די בלאַע ימים...

* * * * *
ווייכט די פרייד פון שלמה'ס הארצען.
מידט די רוה זיין נאכטגעלעגער.
אויפ'ן וואתר און אין זיין חלום.
הערט ער ווי די אינדען רוישען :
שעהנע קיניגין דזשאראדא.
פערל פון די בלאַע ימים...

שטייגט ער אויפ'ן טהראן בעגיגען.
הויבט זיך אויף דער גאלדנער אדלער.
טהוט ער אן די קרוין אויף שלמה'ן.
שמעהען אויף די גאלדנע לייבען.
און דערלאנגען איהם דעם צעפטער —
ווייס גיט שלמה וואס זיי טהוען.
שלייערט זיין געזיכט א וואלקען.
שווימט א נעבעל פאר די אויגען.
דורכ'ן נעבעל אויף די וועלען.
שווימט א טהראן פון פערלמוטער.
וויגט זיך אויפ'ן טהראן דזשארדא...

ברענגט דער אבענד טעגן און ליעדער.

שמארט דער קיניג אויף די בארען,
גלאַצט ער אויף די וועג פון פאלאץ...
געהנמערט זיך אַ גרינע וויספע,
שפראַצען פון די קאלמע דילען
הויכע ווייס־בעדעקמע בוימער,
שנעען קווימען פון די בוימער
אויף דער קיניגין דזשארדא—

* * * * *

לאַזט זיין חיל רופען שלמה...
טהייל פון מעגשען, טהייל פון שדים,
טהייל פון חיות אין דער חיל...
הייסט ער זיי אין וועג זיך גריימען,
קלייבט זיך אויף אַ גרויסע מחנה —

הונדערט מייל אויף הונדערט מיילען...
שפריימען זיי פאר קיניג שלמה'ן
פון א מייל די גרויס — א טעפיד,
אויסגעוועכט פון רויטע זיידען,
אויסגעשטיקט מיט גאלד און דימענט —
פון די נייסטער א מתנה...

רייכט דעם זיגעל קיניג שלמה,
קומט דער שטארקער ווירבעל-שמורעם,
הויכט ער איהם און זיינע מחנות
ווי א פעדער אין דער לופטען...
רייכט דעם זיגעל שלמה ווידער,
קומט דער לינדער ווינד און פרעגט איהם :

„וואו געלוסט זיך דיר צו רייזען?“
זאגט צו איהם דער קיניג שלמה :
„טראג מיך גרינג דורך ווייטע לענדער,
„פיהר מיך פלינק צום גרינעם אינזעל...“

טראגט דער לינדער ווינד די מחנה,
איבער בערג און איבער טהאלען,
איבער אלע בלאע ימים...
וויגט זיך ניט דאס מינדסטע גרעזעל.
קרויזט זיך ניט א וואסער-בלעזעל.
וואו עס געהט דער ווינד אריבער...

הענגט א וואַלקען א געדיכטער
אויף די הונדערט־מילען־מחנה,
פליהט ער מיט'ן ווינד צוזאמען...
איז דער וואַלקען לויטער פויגלעך,
איינגענורעט איינס אין צווייטען —
לאָזען זיי א שמראַהל ניט דורכגעהן.
קיהלען זיי די הייסע לופטען...

יאָגט געשווינד דער ווינד דער לינדער —
איז אַ שעה נאָך ניט פאַרגאַנגען,
שמעהט דער מלך שוין בע'כשופ'ם,
פאַר דער דופטיגער דזשארדאָאָ...

זאגט דער מלך צו דושאראדא'ן :
טויזענד בלומען אין מיין פאלאץ,
זיינען גרייט מיין הארץ צו פרעהען,
וואונדער שעהן איז יעדע איינע,
פון איהר לאנד און שטאם די שעהנסטע,
וועסטו זיין די קרוין פון אלע,
וועט דושאראדא זיין די מלכה
איבער טויזענד קיניגיגען...

רויטעלט זיך די אינועל-מלכה,
ווי אין אבענד גלאנץ א פערל,
ענטפערט זי דעם קיניג שלמה : —
איך וועל געהן אין פאלאץ דיינעם.

איין בעדינג נאר וויל איך האַבען —
זאַלסט פון גאַלד מיין אַפּגאַט שמידען,
זאַלסט איהם ביי מיין בעט מיר שטעלען.
וועל איך רויכערען איהם ווייהרויך.
וועט ער זיין גענאד מיר שענקען.
וועט ער פון דיין גאַט מיך שיצען...
זאַגט איהר צו דער קיניג שלמה —
בליצט פון כעס דער שם המפורש
פון דעם זיגעל אויף זיין פינגער...
.....

פיהרט צוועק דער שטאַלצער מלך
אויפ'ן לינדען ווינד דזשארדאן.

ברינגט ער זי אין פאלאץ זיינעם,
קיניגט זי אויף אלע ווייבער —
שלמה'ס פרייד פון אלע פריידען...

שיקט דער קיניג רופען מייסטערס,
הייסט ער זיי א גאלד-געץ שמידען,
לאזט ער אויפ'ן גאלד-געץ היינגען.
שנורען פערל און בריליאנטען...
אויסגעליידיגט אוצרות גאנצע,
נאָר דזשארדא'ס האַרץ צו פאנגען.
נאָר צו זעהן די קליינע צייהנער,
ווען די ליפען איהרע שמייכלען —
שאַלען שנעע בעזוימט מיט רויזען...

* * * * *

רייכערט קיניגין דזשארדא.
יעדען טאג איהר אפגאט ווייהרויך,
קרייזלען זיך ארום פון פאלאץ
יעדער טאג די בלאע שלענגלעך...

• • • • •

זוכט דער אשמדאי תחבולות,
שלמה'ס יאך פון זיך צו ווארפען,
שלמה'ס רינג פון איהם צו גנב'ען,
נישמערט ער ארום דעם פאלאץ,
שמעקט זיין נאז דעם געצען-ווייהרויך,
פלאמען אויף די אויגען זיינע —
איצמער איז דער טאג געקומען...

• • • • •

זויגט נאך זאפט פון רויםע ליפען.
זויגט זיך נאך אויף הייסע גליעדער,
יונגער שלמה אין זיין פאלאץ —
און דער אשמדאי ביים מויער,
אנגעהאן אין שלמה'ס קליידער
אנגעקליידט אין שלמה'ס פנים,
שמעהט און רופט מיט שלמה'ס שטימע :
„גיב מיר אפ דעם דינג אמינא...“

אַשְׁמֹדֵאִי

מהרענט ביי מאַג דער שדימ־קיניג,
מראַגט די דימענט־קרױן פון שלמה'ן,
מראַגט זיין מאַנטעל און זיין פנים...
לייכט דער רינג איהם אויפ'ן פינגער,
קומען מענשען, קומען חיות,
קומען פויגלען פון מרחקים,
קלאַנט זיך יעדער אויף זיין לשון —
לאַכט דער אַשמדאי אין האַרצען...

געהט ביי נאָכט דער שדימ־קיניג
צו דעם פאַלאַץ פון די בלומען,
קומט ער צו דעם קליינעם מויער,
שפּרייזט ער דורך די שמאַלע שמעגען,

קלאַפּט ער איין מאָל און קלאַפּט צוויי מאָל —
שלמה'ס אויסזעהן, שלמה'ס קלאַפּען —
קומט אמינא מיט די שלימלען,
עפענט זי דעם שדים־קיניג...
.....

געהט ביי ט א ג דער קיניג שלמה,
אין די מערק און אין די גאַסען,
ווילד צולאזט די האַר די שעהנע,
וויסט פּערגלייזט די אויגען, זיינע,
הינטער איהם אַ מחנה קינדער,
ברומט און בילט און פייפט און מיאָקעט,
שפּאַט איהם נאָך אויף הונדערט שטימען :
„איך בין שלמה ! איך בין שלמה !“...

קריכט ביי נאכט דער קיניג שלמה
אין די שאַמענס פונ'ם גארמען,
זעהט ער ווי פון פאלאץ-פענסטער,
פאלט דאס ליכט אין ווייסע שמעגען...
הערט ער זינגען און געלעכטער,
קען ער יעדער שמים דערקענען,
ווייס ער יעדער טרעל בעזונדער,
וועלכער שעהנער האלז איהם צווימשערם...
ווייס ער — זיינע ווייבער זינגען
און עם קייכט דער שדים קיניג...

הערט ער הארפענשפיעל און מאַנצען,
ווייס ער וועמענס דינע פינגער,

טריפען בשמים אויף די סטרוגעס,
קען ער אָן די טרויט דערקענען,
וועמענס ראָזע פּים זיך גליטשען,
אויף די גלאַטע מירמעלשמיינער...
ווייס ער — זיינע ווייבער נאַקעט,
פלעכטען ווילדע קארעראדען
רונד אַרום דעם שדיס־קיניג...

שלייכט אַרום דער קיניג שלמה,
שלענג אין האַרצען, סם אין מה,
קלייבט ער אויס דעם ווייטסטען ווינקעל,
זוכט ער אויס דעם שוואַרצסטען שאַטען,
פאַלט ער אויפגעקנוילט אַנידער.

אין די קיהלע לאנגע גראזען...
ברענען אין די צווייגען אויבען
רונדע אויגען פון א סאווע,
פליהט א פלעדערמיוז אריבער,
ריהרט איהם אן איהר קאלטער פליגעל...

שלוכצט אין גראז פערגראבען, שלמה...
שפינט זיך פון דעם דונקלען הימעל,
ערגעץ פון א וויימען שמערען,
ביז צו איהם אראב א פאדעם...
נעהמט דעם פאדעם קיניג שלמה,
וועבט ער אויס דערפון תכריכים,
פאר זיין יוגענד און זיין ליעבע,
פאר זיין שמאלץ און פאר זיין קנאה...

טויכט ארויס א קול פון ערגעץ,
הילכט ער פראַסטיג, קלינגט ער רוהיג :

צייט פאַר קומען, צייט פאַר שיידען,
גלייך די וואָג פון לוסט און ליידען,
וויפיעל פרייד אַזוי פיעל טרעהרען...

זונען קומען, זונען געהען,
היין און הער די ווינדטען וועהען,
מוז דער קרייז זיך ווידער קעהרען...

יאָגען מייכען, ציהען שמראַמען,
צו דעם ים און זיינע תהומען,
און דער ים — קאָן פול ניט ווערען...
* * * * *